

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

28. Xhamaban. & Cocinozij conuersio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

vexabantur : sunt hæc Bartholomei Regis primigenia decora, in quouis alio fanè ampla, in hoc præ aliis quæ sumas de illo narraturi, tenuia, & propemodum nulla.

Hoc eodem anno 1563. principio Iulij Vocoxuram appellunt Ludouicus Froes, & Ioannes Baptista Montius Ferrariensis, ambo Sacerdotes, quorum aspectum, & amplexus tam prolixè sibi gratulatus est Turrianus, vt circum præsentibus excideret lachrymæ; nempe sibi videri denuo viuere, quin & deinceps vitæ saturum, votorum in hac vita compotem esse, postquã haberet quibus lectam illam Christianitatem relinqueret, senem se, agendo, & ferendo fractum, gressusque baculo ægrè satis regentem, multò magis regendæ illi Ecclesiæ iam esse impari, fratremquoque Ioannem Fernandez relictum sibi à Xauerio socium lento morbo petire, ærumnosis contracto immodicisque laboribus; creuere senis decrepiti gaudia professione votorum trium quam à triennio idcirco distulerat, quod deesset Sacerdos qui vice Præpositi eam exciperet. Excepit illam Ludouicus Froes Assumptæ in cælum festo Deiparæ, quo eodem olim Iaponiam, ante quatuordecim annos Xauerio comes attigerat: non defuit suæ celebritati symphonia, pueros ad hanc F. Arias Sancius, Vocoxuram ex Bungo duxerat, doctos solennia cantuum plectendis fidibus ornare; sed his multò iucundiùs sonuit Turriani vox ipsa, sensus animi pios, interceptosque singultibus palam omnibus testata, flebat vnà & Froes rem sacram faciens, licet febris tunc valida æstuarer, flebant quos magno numero cõegerat pietas ad cohonestandam lucem patri suo optimo gloriosam, qui mensa denique ab eo recreati ad lætitiæ cumulum, nullo paupertatis, aut diuitiarum discrimine, mixtim vnà sumpsere prandium; vulgato duorum ab India recenti auxilio, quisque illos sibi destinare, & Vocoxuram nuntios mittere qui cupidè illos flagitarent, in quo efficacior nemo, Antonio illo eiusque coniuge sanctarum dynastis insularum, de quibus dictum in tractatu Firandensi, dedere literas supplices quinis aut senis nauiculis iteratas, quibus denique perorabant, nisi obtinerent quod tantopere postulabant, adfuturos quamprimum filios ipsorum duos, nec Turriani genibus ante auellendos, quàm postulata impetrassent; nec ire in castum apud illum tot preces, promisit ipsemet profecturum se ad illos ocyùs Firandensis iram nihil veritus, cui ob auersam Firando Vocoxuram Lusitanorum nauim, erat magnopere inuisus, morbo tamen oppressus lethali, sua & illorum desideria distulit: sed anni huius exordio, tam multa illic mira que præstiterat, vt de iis Iapo quidam pius volumen scripserit, menses tantùm complexus duos quos in vineam illam impenderat, nec alia referens, nisi quorum fuisset ipsemet spectator, & restis. Scimus præterea Lusitanos duos Turriani amicos, & comites in excursionem illa breui, Neophytorum religione, & sanctimonia sic muratos, vt eorum alter Societati nomen daret, alter qui erat vxoratus institueret vitæ rationem cœnobitis quoque inuidendam, illi ad pedes Turriani consuetum singultus & lachrymæ ob nauos cæteróqui le-

28.

Xhamabon.
& Cocino-
zij conuer-
sio.

nes, illa agrorum lectis affixorum deportatio in templum ut sacris interessent, illæ tot horæ noctu peruigiles ad canendam alterna virorum, & mulierum choro Christi vitam, quam ad hoc patrio digesserant carmine, affectus ille mutæ caritatis, & locuplerum in pauperes tanquam domus eiusdem fratres liberalitas effusa; præter ardorem propagandæ in illos fidei, quos superstitione deorum, adhuc habebat irretitos, cuius præteritum ardoris fuit baptismatum frequentia celebris, & in iis Calandoni, qui sororem Antonij Beatricem duxerat uxorem, ad extremum illa Christianæ legis tam excelsa generosaque professio, non solum ut alacres ad mortem pro illa in procinctu starent, sed fundere sanguinem ac mori optarent vehementer; hæc, inquam, in aliis vulgo prodigiola; in Firandensibus Christianis, duarum maximè quas memoramus insularum, familiaria, & trita. Deinum ab iis discedens Turrianus, conferto dolentium comitatu, & faustas perentium adprecationes ad littus deductus est, felicemque se duxit, quisquis sibi locum in decem nauigijs reperit, quæ totum eius redeuntis prosecuta sunt iter, ac ipsi quidem futurum gratius nihil erat quàm si alterum ex duobus qui recens aduenerant iis attribueret potuisset; sed Christianitas Bangensis annum iam integrum carebat Sacerdote, & Regi de illa magnificè merito negari non poterat, etsi nondum palam ageret Christianum: ad hæc noui quotidie illic, Euangelio patebant aditus, & nunciabatur de conuersionibus illustrium plurimis, quas edebat F. Odoardus Sylua, è tribus vnus quibus incumbat eius vineæ cultura, misit ergo illuc Ioan. Baptistam Montium cum F. Almeida, quem iussit Neophytos Chimabareses, & Cocinozuenses ex itinere visere, suæ post Deum partus industriæ. Sunt hæc vrbes duæ ad mare positæ; portuque vtuntur percommodo; præsertim Ximabara, cui præest Toparchæ cum summo imperio, nam Regi Arimæ beneficia est Cocinoxus, illas Frater Almeida, mensium quatuor spatio adiunxit Ecclesiæ, sed opem illi strenuam præbente iuvene Damiano, quem quocumque iussisset pergere Turrianus miræ illum conuersiones sequebantur, Euangelij præconium Ximabaræ in aulam primùm Almeida intulit, paucisque congressibus proceres, tam perspicua errorum quibus tenebantur notitia imbuuit, ut omnem à Principe prædicandi Christi potestatem ferret solenni firmatam diplomate, inuitaretque suos per præconem Princeps ad eum audiendum; & ediceret sibi fore gratissimum si Christi legem omnes sequerentur, ad hoc eidem arcam donauit ædificando templo, in summo portus utrimque lunati acumine, obstrinxitque templo iure perpetuo, proximarum septuaginta ædium incolas. Verum quod longè omnibus antecellit concordii suo & vxoris voto, Regis Arimæ sororis, fidei pignus quam nondum censebat proferendam, Almeida obtulit tingendam aquis vitalibus filiolam suam, annorum vix quinque sed maturorum capacem sensuum, quos in pompa Baptismi eo maiestatis decoro prodidit, ut si foret annorum complurium matrona, Mariæ, huic nomen inditum, fuitque in Ecclesia Iaponensi, primus de stirpe

stirpe regla furculus ; secuti sunt dominam populi ; nobiles primum ; deinceps alij, septuageni, centum, interdum ducenti simul ritè lustrati, quibus instituendis Almeida ter quotidie concionabatur, & dicenti auditor ita non deerat, vt vicum stiparet, ante fores nobilis Christiani, apud quem Almeida diuerterat, essetque postmodum aliò auditorium transferendum vbi si minus vniuersi at quam plurimi dicentem perciperent : his gemebant, & rumpebantur Bonziz, hoc quidem acerbius quod ipsis à pueris, illic vt tota vsquam Iaponia acutis, & ingenij viuacis, prouocarentur ad certamen de religione, & seu pudore, siue arrogãtia recusantes, traducerentur ab iis ignorantia, falseque luderentur, quod erat hominum generi fastuoso intolerabile, ac nisi multitudine vicissent qui Christi legem sectabantur, turbatum haud dubiè in vrbe ab iis esset : quod nihilominus sed frustra tentarunt ; nam decem ex iis crucem in ædibus ex ligno prostantem in quas audituri conueniebant Christiani securibus frangunt ; & cruces cartaceas lacerant, quibus fores suas plerique munierant, velut indicibus Christianismi quem colerent, direptis prius quas mobores vocitant sygraphis, quibus tanquam certis malorum aueruncis, tutas fore spondebant Bonziz domos omnes, quæ illa præferrent inscripta frontibus amuleta: nec certè procul miraculo absuit lenitas, quæ illatam cruci contumeliam Christiani, reorum morte non vlti sint, quamquam illos item continuit obseruantia Bonziz cuiusdam Regis patru, & sacrilegorum in eo scelere ductoris; nepotis illum & ratio, & reuerentia seruauit qui Christi nomen peregrinum sua collectum ditone grandi suo fouebat periculo, haud tamen diu Christianos tenuit hic mæror, illorum breui alacritas, honosque restoruit, Bonziorum scelere detritus: quadrima puella sacris nuper initiis abluta ægrotauit, & morbi violentia, cum morte colluctans, repente, exhilarata est vultu in beati speciem tam sereno vt constaret sic illu è cælo fingi, tum ductis in eos qui circum aderant oculis gestiens, sursumque attollens brachia, lingua patria claram vocem hanc rupit, *tormi iangate mairo*, hoc est *rectè in paradysum pergo*, moxque se denuo componens animam efflauit. Peruasit Xemabaram rei miræ fama, & velut æquè in omnes caderet Baptismo lustratos, quod ipsa de se puella simplex affirmarat, omnes mirificè animauit ad primæ illius innocentia retinendum florem, cui mors non esset aliud quam velox transitus in vitam meliorem. Sexcentos ferè supra mille reliquit illic Almeida Christianos; Cocinozi solùm quadringentos, quod à pluribus id oppidum non habitaretur, loci ergo dinasta cum vxore filiis, omnique familia, salutaris aquæ illic primitias exceperè, inde populus vniuersus cuius partæ laudis Bartholomeo Regi piissimo prima gratia debetur, vt qui multis de Christi lege sanctissima magnificè dictis Regem Arimæ fratrem suum præoccupauerat quamuis sectæ Iaponum peioris inter pessimas æmulum; Ienxij vocabulo notatur, tollitque de rebus diuinitatem omnem, & æternitatem animorum: rogauit nihilo secius mitti ad se à P. Turriano, quem audiret de Christianis mysteriis differentem. Almeida

meidam verò ad hoc venientem ea dignatus est veneratione quam vir potuisset Principi exhibere, considere secum in folio iussit, tum secum discumbere, post hæc sibi per solidam noctem fidei arcana explicare; fructu quem dies consequens ostendit, misit Almeida regiū diploma quo ius illi dabatur amplissimum Euangelij toto regno vulgandi; apertas præterea literas quibus vniuersos Cœnozuensium clausos ditione, ad Christianum cultum inuitabat; adiunxit his ipsi ab aula nobilem qui esset fidus comes, & apud populum testis Regiæ voluntatis.

29. Tam lætis ouans successibus, vtroque in Omuræ, & Arimæ Regno Christiana res ferebatur, vt ne palmum quidem cultui ethnico videretur in iis relictura, quantumuis de nostris operarios tantæ spei, haberet paucissimos; cum improuisa vtroque tempestas, omnia in exitium vertit; in rebellionem ciues, in arma populum, in fugam reges, in depressionem vltimam Christianos. Procellæ huius auctores *Æoli*, duodecimvirum Magistratus, à quibus Omura regebatur. Hi suam iniuriam, & probrum muneris quod gerebant, interpretati Regis factum, in expulsis regno Religionibus patriis, ritu nouo suscepto, & inducto, eiectis Bonziis, deletis igne eorum cœnobiis & templis, idque suo quod illos vrebatur acrius, nullo vel consilio, vel assensu: ergo offensæ communionem inuicem proritati vindictam coniurant, primùm clandestinis molitionibus, cum necdum apertis valerent, simulant velle fieri Christianos, (& sunt Iapones simulandi artifices maximi) rem tamen in longum, ex proposito trahunt, & Bartholomæum Principem optimum in dies differunt, cui non erat cernendo acies tam obtusa vt verbis illorum fidei plus daret quam dissimulata perfidia: quare Turrianum per literas monuit, si Omurenses duodecim viri Vocoxuram venirent erudiendi Christianis doctrinis, probaret illos bimestri spatio, terna quotidie occupatos schola, quantum enim dabatur intelligi, metus erat non leuis, ne certa in Christum odia, fucipicti amoris tegerent, & ab adeunda quidem Vocoxura longè illis animus aberat, sed dum eximunt tempus, laruam iis detraxit opportunitas consilij improbi, stata quadam Augusti Luna imminebat ritus erga Regis defuncti statuam à Rege obeundus, quam thure posito vaporabat, & proclinati reuerentia corporis venerabatur quasi rem diuinam, Bartholomeus tunc non idem qui olim, à sacrilegio veteri abhorrens, loco soliti suffitus, detractam altari statuam cremauit, cerimoniam impiam eius deflagratione extincturus, occasione hac duodecimviri haud paulo latiores, quàm si millies statuam vaporasset, absque mora Gortondonum adire per litteras, defuncti Regis nothum; iniuria nefas illi describere, exstimulare, si quid honor posset, ad detergendam defuncti maculam Turriani & Regis sanguine, eius enim auctorem spargebant Turrianum, nec sardo cantatum classicum, Regni angulo pridem tenebat se agrè Gortondonus, paterno imperio exclusus, Bartholomeum spectabat non alio quàm de tyranni spectantur oculo; arrectus de cæteris in occasiones, si
quam

Arimæ &
Omura ab
idolol. ob
Christi fide
cucatur.